Arthur Rubenstein in De Doelen

ROTTERDAM, 3 nov. — De wonderlijke volmaaktheid van het pianospel van de vergrijsde klavierspeler Arthur Rubinstein openbaarde zich gisteravond voor het eerst in volle omvang in de tweede variatie uit het middendeel van Beethovens Appassionata. Op slag werd de tot de nok toe gevulde grote Doelenzaal gegrepen door de intense poëzie, de innige expressie en de steeds maar doorzingende klank, waarin deze prachtige muziek gestalte kreeg. De zaal hield de adem in. Men vraagt zich op zo een moment af, waarin nu precies de weergaloze bekoring van dit pianospel schuilt. Naar ons gevoel in de volstrekte oprechtheid van dit muziek maken, het feilloos gevoel voor proporties, waardoor elk gespeeld werk een volmaakt afgerond gebeuren wordt en het vermogen om uit elk stuk de essentie te puren, het wezen ervan in de kern te raken. Dit gelukt deze 81-jarige met natuurlijke vanzelfsprekendheid en hij spreidt daarbij een verbluffende geestelijke fraîcheur, een onuitblusbare vitaliteit en een tedere dichterlijkheid ten toon, eigenschappen die in zijn vertolkingen tot een volmaakt evenwichtig geheel samensmelten. Dan is er bovendien nog de met vertedering vermengde bewondering voor de onverzwakte pianistische vermogens van de solist, die in de met overrompelend elan gespeelde finale van de sonate zelfs extreem hoge tempi niet schuwde.

Een prachtige — en schaduwwerking vertoonde de vertolking van Schumanns Carnaval, een geniale reeks portretten, door Rubinstein op fascinerende wijze getekend in betoverende, tot in de fijnste schakeringen uitgewerkte kleuren, waarbij flitsende beweeglijkheid, verstilde, in-muzikaal verklankte poëzie en uitbundig elan om beurten om de voorrang streden.

Pianospel van het edelste gehalte hoorde men ook in stukken van Debussy, treffend raak getypeerd en in fraai koloriet neergezet, en tenslotte in een drietal werken van Chopin, de eerste Ballade, de Nocturne in Des Opus 27 no. 2 en het tweede Scherzo. Wie als Rubinstein een heel leven lang zó Chopin kan blijven spelen, moet wel over een ongehoorde artistieke veerkracht beschikken. Zelfs in deze overbekende muziek klonk alles volstrekt nieuw en werkelijk en boeide het pianospel van de eerste tot de laatste noot. Het was geen wonder dat na de uiterst virtuoze en met een vertederende misslag eindigende vertolking van het Scherzo het opgetogen publiek uitbarstte in stormen van enthousiasme en dankbaarheid. Zij werden door de meester met drie toegiften beloond: Schumann, Chopin en Villa Lobos.

C.v.R.